

Wie zal straks ónze billen wassen?

Ouderenzorg is volledig uitgekleeft

► Iedereen met ouders zou moeten nadenken over de toekomst van ouderenzorg.

► Bejaarden verzorgen is nu vaak een race tegen de klok. Dat kan ook anders.

Door IVO VAN WOERDEN

Duwen, sjoeren, tillen, trekken. Het werd mijn mantra bij iedere oudere met dementie die ik verzorgde in de zomer van 2010. „Goedemorgen!” Uit bed. Kleding aan. In de stoel. Tussendoor iets eten. Naar het toilet. Van de stoel af. Kleding uit. Naar bed. „Welterusten!” Door naar de volgende.

De ouderenzorg is volledig uitgekleeft, concludeerde ik na een paar maanden werken. Ik ben niet alleen journalist maar ook verpleegkundige. Via een intern uitzendbureau van een Rotterdamse zorgaanbieder kon ik, ondanks dat ik al drie jaar niet meer in de zorg had gewerkt, zo weer aan de slag. Ik werkte in vijf van hun verzorgings- en verpleeghuizen en was betrokken bij de zorg voor 140 ouderen, variërend van lichamelijk ziek tot zwaar dement.

Op de afdelingen waar ik kwam, ging het gesprek bijna dagelijks over hoe zwaar het werk is en dat het vroeger beter was. „Ik vind het zo erg dat we niet meer kunnen doen dan het basisgedeelte”, vertelde een collega. „We hebben geen tijd meer om echt aandacht aan iemand te besteden.” Ze vertelt over een luxueus bad op de afdeling. „De bewoners stonden ervoor in de rij, maar er is niet genoeg personeel meer om ze erin te helpen. Het stof staat erop.” Sommige van mijn collega's konden het niet meer aan en namen ontslag.

Aan het eind van een dienst zakte ik thuis uitgeput op de bank om de beelden van die dag een plek te kunnen geven. Ik zag mensen die mijn ouders hadden kunnen zijn in hun eigen urine en ontlasting liggen. Die moesten slapen in een vod. Die niet buiten kwamen. Die nauwelijks bewogen. Die afhankelijk waren van

mensen zoals ik: mensen die wel goede zorg wilden leveren, maar steeds opnieuw vastlopen in een oneindige race tegen de klok.

Met de vergrijzing wordt die race alleen maar groter. Er wonen volgens het CBS nu 2,6 miljoen 65-plussers in Nederland. In het jaar 2040 zullen dit er naar verwachting 4,6 miljoen zijn waardoor de vraag naar zorg toeneemt. Volgens Alzheimer Disease International zal het aantal Nederlanders met dementie de komende veertig jaar verdubbelen tot een half miljoen. De kosten voor die groep alleen al worden geschat op 15 miljard euro.

Daartegenover staat dat volgens het Sociaal Cultureel Planbureau het tekort aan werknemers in de zorg oploopt tot 140.000. Kortom: er komen steeds meer mensen die zorg nodig hebben en minder mensen die die zorg willen verlenen.

En geen wonder, want zeg nou zelf: wie heeft er zin om voor (in mijn geval) 11 euro netto per uur die dage-

► Na een dienst zakte ik uitgeput op de bank om de beelden een plek te geven ◀

lijkse race tegen de klok te rennen? Wie vindt plezier in duwen, tillen, sjoeren, trekken, poep en pies? Als de zorg vandaag de dag al wordt geleverd door een wildvreemde die voordat hij iemand gaat verzorgen niet méér te horen krijgt dan „pas op, ze knijpt”, of „als hij schreeuwt, is dat niet gek” en het vervolgens maar uit moet zoeken, wat moeten mijn ouders dan verwachten als ze ooit zo afhankelijk worden dat ik ze zelf niet meer kan helpen? (afkloppen!) En wie gaat er straks eigenlijk mijn eigen billen wassen?

Iedereen zou daarom stil moeten staan bij ouderenzorg. Ja, ook als jouw ouders nog gezond van lijf en leden zijn – bespreek met ze hoe ze dat zo lang mogelijk kunnen blijven. En kijk samen met ze naar alternatieven,

Bejaardenbroeder

• „Vanavond hadden vrijwel alle bewoners heel volle inco's (incontinentie-luiers), soms zo vol dat hun kleding er nat en vies door was geworden.” Zo beschreef Ivo van Woerden in *HP/De Tijd* een van zijn ervaringen als verpleegkundige.

• „Allemaal zaken die in een verpleeghuis de orde van de dag zijn, maar vandaag zijn er niet genoeg mensen in dienst om ze goed op te kunnen vangen.”

want het kan anders: er zijn plaatsen in Nederland waar wel goede zorg wordt verleend. Waar wel tijd en ruimte is voor persoonlijke aandacht. Neem bijvoorbeeld de Herbergier in Arnhem, waar de totale zorg voor ouderen met dementie een kwart goedkoper is dan in een reguliere verpleeghuis, en er toch twee keer zoveel personeel op de werkvloer staat. Omdat er bij De Herbergier daadwerkelijk wordt gezorgd, komt deze plek zowel om in de aanmeldingen van mensen die er zouden willen wonen, als mensen die er zouden willen werken. Dit soort plaatsen is schaars, maar ze zouden een voorbeeld moeten vormen voor de instellingen waar ouderen met dezelfde wettelijk vastgelegde rechten op goede zorg worden verwaarloosd.

Zorgen voor iemand is een van de mooiste en tegelijkertijd moeilijkste dingen die er zijn. Maar als er structureel te weinig tijd is om je werk goed uit te voeren, wordt het een nachtmerrie. Overheid: laat het duwen, sjoeren, tillen en trekken ophouden: investeer in zorg die weer daadwerkelijk zorgt.

Ivo van Woerden is verpleegkundige en journalist bij HP/De Tijd. Zijn boek 'Undercover in de ouderenzorg, dagboek van een bejaardenbroeder' ligt op 7 maart in de winkel en bevat naast zijn ervaringen in de zorg, ook oplossingen.

Illustratie Ruben L. Oppenheimer

